№ 13—1917—კვირა, მარტის 26

რევოლიუციის გმირები

ის. რამიშვილი
I სათათბიროს დეპუტატი, გადასახლებული, პეტროგრადს დაბრუნდა.

არ. ჯორჯაძე
საქართველოს ავტონომიის მოციქული გარდაიც. 4 წ. შესრულ. გამო

კიტა აბაშიძე
კავკასიის კომისრად დანიშნული, ავტონომისტი, ნიჭიერი ორატორი

ავტონომისტებო საქართველოისა შეერთდით!

მეც ავჭიკჭიკდი

ტიტველა მოველ ბნელ ქვეყანაში,
მზესა ვითხოვდი,—არავინ მომცა,
ვწუხდი იმისთვის, რომ იყო შორს ცა,
და დავდიოდი სევდის ყანაში.

ცხოვრების წიგნი თვალწინ დავიდე,
იქ ამოვკრიფე მარგალიტები,
გავფურჩქნე ისე, როგორც კვირტები,
და სატრფო გულის იმით ვადიდე.

და დღეს, როდესაც ცეცხლის ფრთოსანი
თვალით ვიხილე, გამომეცხადა,—
ფრთები შევისხი,ავფრინდი ცადა,
და ავჭიკჭიკდი მისი მგოსანი.

გ. რუხაძე

მოქალაქენო! მხარი მიეცით
ახალ მთავრობას და ზურგი გაუმაგრეთ!
გაუმარჯოს დამფუძნებელ კრებას!

ამხანაგებო!

**დამფუძნებელ კრებას უნდა მოსთხოვოთ
საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია!**

ჩვენი რწმენა

როდესაც ჩვენი ჟურნალი დაარსდა, ჩვენი მიზანი იყო განსაკუთრებით ხელოვნების სამსახური ჩვენი [illegible] კვალობაზე.

რუსეთის სინამდვილე ისეთი იყო, რომ ამგვარ სამზღვრებში დარჩენა არ შეიძლებოდა; გული, გონება ითხოვდა, ძალას გვატანდა, ამა თუ იმ საზოგადო, საჭირბოროტო კითხვებისთვის ანგარიში გაგვეწია, პასუხი გაგვეცა.

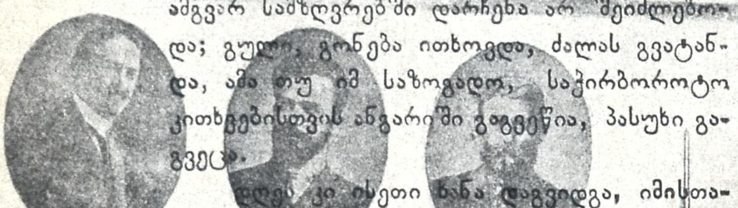

დღეს კი ისეთი ხანა დაგვიდგა, იმისთანა გაზაფხული გაგვითენდა, როდესაც ყოველი ლიტერატურული და ყველა სწორედ საზოგადო კითხვებს უნდა ემსახუროს.

ამგვარი სამსახური უსათუოდ ითხოვს გარკვეულ, ჩამოყალიბებულ რწმენას, საზოგადო შეხედულებას.

წინეთაც, დღესაც ჩვენ ვიზიარებთ [illegible] დემოკრატიის რწმენას, ვემსახურებოდით და ვემსახურებით ჩვენი პატარა ძალის კვალობაზე დემოკრატიის იდეალებს. დემოკრატიის საუკეთესო მედროშედ ჩვენ მიგვაჩნია საზოგადოთ სოციალდემოკრატია.

ამიტომ სოციალდემოკრატიის დროშას ჩვენ ვთვლით ჩვენ საკუთარ დროშათ.

პროლეტარიატის საბოლოო მიზანია სოციალიზმი, — გზა ამ მიზნისაკენ — კლასთა ბრძოლა.

ჩვენი ეს რწმენა გვწამდა და გვრწამს, მაგრამ ეს სრულიადაც არ ნიშნავს, რომ ჩვენში [illegible] სოციალდემოკრატიულ პარტიას ყოველისფერში დავეთანხმოთ.

მიუხედავათ იმისა, რომ ჩვენს დემოკრატიაში ყველაზე უფრო შეგნებული, დაწინაურებული, შეკავშირებული, გაწრთვნილი და მებრძოლი მუშა ხალხია, მას თვისი თავისათვის საკუთარი სახელი ვერ უწოდებია და ჰგონია, თუ საკუთარის სახით, საკუთარის მეობით გამოვიდა ცხოვრების ასპარეზზე, ამით მუშათა კლასის ინტერესი წააგებსო.

ძველი შეცდომაა, რაც ჩვენის რწმენით უნდა გასწორდეს და გასწორდება კიდეც.

მიუხედავათ იმისა, რომ ჩვენი ცხოვრება საკმაოთ განვითარებულია, ჩვენებურ სოციალდემოკრატიას კიდევ ვერ გაუბედნია თავის თავს ქართველი უწოდოს, თითქოს ქართველობა სათაკილო, სამარცხვინო, ან საზარალო იყოს მუშათა კლასის ინტერესისათვის.

ძველი შეცდომაა, რაც, ჩვენის რწმენით, უნდა გასწორდეს და გასწორდება კიდეც.

საქართველოს მუშა ხალხი ღირსია იმისა, რომ ის შეადგენდეს ქართულ სოციალდემოკრატიულ პარტიას და მუშებმა სხვის სახელი არ ატარებდეს.

გაგვიგონია, ასეთი გამოყოფა გათიშვას გამოიწვევს და პროლეტარიატის ინტერესს ავნებსო.

შემცდარი შეხედულებაა.

პოლონეთსა ჰყავს საკუთარი პოლონური სოციალდემოკრატიული პარტია და მიუხედავათ ამისა იქ არავინ არა შფოთობს, როგორც ჩვენში, ამით მუშათა კლასის ინტერესს ვაზიანებთო. ლიტვასა ჰყავს საკუთარი

სოციალდემოკრატიული პარტია; უკრაინასა ჰყავს საკუთარი სოციალდემოკრატიული პარტია და ებრაელებს —

ჩვენც რომ ჩვენი საკუთარი სახელი ვატაროთ, ამით მუშათა კლასის ინტერესს არასდროს არ დავჰკარგავს, ისე როგორც არ დაჰკარგა პოლონეთში და სხვაგან.

საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია არ ეწინააღმდეგება სოციალდემოკრატიის მიზანს, მუშათა კლასის ინტერესებს.

პოლონეთში სოციალდემოკრატები ითხოვდნენ პოლონეთის ტერიტორიალურ ავტონომიას, დღეს კი სრულ დამოუკიდებლობას ცდილობს —

ლატვიის სოციალდემოკრატიული პარტია ითხოვს ლატვიის ტერიტორიალურ ავტონომიას.

უკრაინის, რომელსაც ძალიან ბევრი რამე აქვს რუსეთთან საერთო, უკრაინის ტერიტორიალურ ავტონომიას ითხოვს საკუთარი სოციალდემოკრატიის პარტიით.

ჩვენი სოციალდემოკრატია კი საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომიის წინააღმდეგია.

ჩვენის რწმენით ეს არა თუ დიდი შეცდომა, დიდი დანაშაულია ისტორიის წინაშე, ქართველი ერის კეთილდღეობა, ქართველი მუშათა კლასის სახელით და ღირსებით მოითხოვენ, რომ ეს შეცდომა რაც შეიძლება მალე გასწორდეს.

ასეთია ჩვენი რწმენა.

ისტორიის ჩარხი უკუღმა არა იტრიალებს; ჭეშმარიტება ყოველთვის იმარჯვებს. საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია და მის საზღვრებში მომუშავე ქართული სოციალდემოკრატიული პარტია ჭეშმარიტებაა, რომელმაც უსათუოდ უნდა გაიმარჯვოს.

ამ ჭეშმარიტების გამარჯვებას ვემსახურებოდით და ვემსახურებით აწ(?)...

განთიადი შორს აღარ არის.

ამოდის, ნათდება.

უბრალო საუბარი

— საიდან მოდიხარ პეტრე?

— ... შენი მეჯლისიდან(?), ქალაქიდან ჩამოსულხარ და სოფელს (მოქალაქეებს ...

გვიმარტავ. თუ სადაური მოქალაქე ვარ შენი კიდევ არა ვყოფილვარ ქალაქში.

— ეჰ, ჩემო პეტრე, მოქალაქე განა იმასა ნიშნავს, რომ უთუოდ ქალაქში სცხოვრობდე!

— მა რას ნიშნავს შენი კვნესა მე?

— ძველი მთავრობა მოისპო. ეს ხომ იცი, ჩემო პეტრე. მის ალაგას ახალი მთავრობაა. ძველმა მთავრობამ მოიგონა სახელები — გლეხი, თავადი, აზნაური, გლეხთან შედარებით თავადს და აზნაურს მეტი უფლება ჰქონდათ, მეტი პატივისცემა. გლეხს ბრიყვისთვით გააგდებდენ გზის გვერდით, გვერდზე, თავადსა და აზნაურს კი ვერა.

ახალმა მთავრობამ ყველა ეს სახელები გააუქმა, ყველა გაათანასწორა: აღარც გლეხია, აღარც აზნაური, აღარც თავადი.

— მაშ რა უნდა დაგიძახო ახლა ჩემო პეტრე — გლეხი? გლეხი რომ აღარა ხარ! თავადი? აზნაური?

მაგრამ არც ერთი ხარ და არც მეორე, რადგანაც არც ისინი აღარ არიან.

გლეხის, აზნაურისა და თავადის ნაცვლად ახლა შემოღებულია ერთი სახელი — მოქალაქე. წინანდელი თავადი, აზნაური და გლეხი დღეს ყველა თანასწორია, ყველა მოქალაქეა.

— ახლა-კი მივხვდი შენი ქერიმე. თავადების საქმე რომ წასულა მეც ვხედავ, მაგრამ ბევრი ქომაგი-კი ჰყოლია და ჩვენისთანა უსწავლელ ხალხს-კი გვატყუებენ.

— ვინ მოგატყუა პეტრე?

— ვინ და შენი ქერიმე და ერთი მოლაპარაკე გამოჩნდა და — ძმებო და მოქალაქენო! სულ ასე გველაპარაკებოდა, ჯერ თავი შეგვაყვარა ხუმრობით და მერე კი შემოგვაპარა: ავტონომია უნდა მოვითხოვოთო. ჩვენ რა ვიცით შენი კვნესამე, ავტონომია საშინელია თუ საქმელი, უსწავლელი ხალხი ვართ. რადაც კარგი გვეგონა და ვილოცეთ სულ ყველამ: მოვითხოვოთ, მოვითხოვოთ.

— უგულოდ ნუ იტყვით, ავტონომია ბატონყმობა ყოფილა და ის ულმერთო ისა, აკი ყელსა გვჭერდა.

— მერე ვინ გითხრა ჩემო პეტრე, რომ ავტონომია ბატონყმობაა?

— მეორე მოლაპარაკე გამოვიდა და იმან აგვიხსნა: რასა სჩადიხართ ძმებო და ამხანაგებო, ავტონომია ბატონყმობა არისო. ამის შემდეგ პირველმა კიდევ დააპირა ლაპარაკი, მაგრამ აღარავინ აღარ დაუჯერა: არ გვინდაო, წადი, დაიკარგეო.

— სიცრუეა ჩემო პეტრე, სიცრუე. აბა როგორ უნდა დაიჯერო, რომ დღეს ბატონყმობის აღდგენა შეიძლებოდეს კიდევ. ავტონომია ბატონყმობა-კი არ არის ჩემო პეტრე, არამედ სულ სხვა რამე.

ჩვენ ჩემო პეტრე ქართველები ვართ. ქართლში, კახეთში, იმერეთში, რაჭაში, გურიაში, სამეგრელოში, სვანეთში, ლეჩხუმში, აჭარაში—ყველგან ქართველებია და სულ ყველა—ქართლელი, იმერელი, რაჭველი, მეგრელი, გურული, სვანი, ლეჩხუმელი, აჭარელი—ყველა ერთად შევადგენთ ერთ ქართველებს; ჩვენი სამშობლო, ჩვენი მიწა წყალია საქართველო, საქართველოს თავი ქალაქი თბილისი.

ჩვენ ყველა ქართველები—ქალებიც და მამაკაცებ ც—ავირჩევთ ჩვენ შორის სანდო პირებს, ისინი შეიკრიბებიან დრო და დრო თფილისში და მოაწესრიგებენ ჩვენი ქვეყნის საქმეებს, გაიყვანებენ გზებს, გახსნიან სკოლებს, საავათმყოფოებს; საცა მოსავალი არ იქნება იქ ხალხს დაეხმარებიან, დიდ მემამულეებს ჩამოართმევენ ზედმეტ მიწებს და ხალხს გადასცემენ. თუ იმათ კანჭებში შევატყვეთ, რომ ჩვენს საქმეს რიგიანათ ვერ ასრულებენ, დავითხოვთ და სხვებს ავირჩევთ.

ჩვენ თვითონ ავირჩევთ პოლიციას, რომელიც ქურდობასა და ავაზაკობას მოსპობს, ჩვენ თვითონ ავირჩევთ მოსამართლეებს, რომლებიც ყოველ საქმეს სამართლით გაარჩევენ. ერთის სიტყვით ჩვენს ხელში, ხალხის ხელში იქნება ყოველისფერი. უფროსი ბატონი და მბრძანებელი არავინ არ გვეყოლება. რასაც თვითონ ხალხი და მისგან არჩეული პირები გადასწყვეტენ და დაადგენენ, ის უნდა ასრულდეს მხოლოდ. ამის ასასრულებლათაც არჩეული კაცები გვეყოლება და ჩვენ-კი არ ვიქნებით იმათი მორჩილი, ისინი იქნებიან ჩვენი მორჩილი. როდესაც-კი დავინახავთ, რომ ისინი ქვეყანას კარგათ ვერ ემსახურებიან, მაშინათვე გადავაყენებთ და მათ ალაგას სხვებს ავარჩევთ. აი ეს არის, ჩემო პეტრე, ავტონომია. აბა ერთი სინდისის ქვეშ მითხარი, სად არის აქ ბატონყმობა?

— რასა ბძანებთ შენი ჭირიმე, ე რა მითხარი? რომელს დაუჯერო ახლა, მე თვითონ არ ვიცი.

— შენ ხომ იცი, ჩემო პეტრე, რომ მე შენ არ მოგატყუებ.

— როგორ არ ვიცი, მაგრამ იმან რაღათ მოგვატყუა, ავტონომია ბატონ-ყმობა არისო?

— არ მოქცეულა კარგათ, ჩემო პეტრე, ყველა მოლაპარაკემ სიმართლე უნდა გითხრა და, რას აირჩევთ და რას მოიწონებთ მერე, ეს თქვენი საქმეა.

[illegible]

იცან თავი შენი!

თუ შენს თავს არ იცნობ,—სხვას ვერ გ... იცნობ. თუ შენი უფლება და მოვალეობა შეგნ... ბული არა გაქვს, სხვის უფლებასა და მოვალ... ლეობას ვერ შეიგნებ, ვერც ფასს დასდებ.

სწორედ ასეთ მდგომარეობაშია ჩვენი ს... ზოგადოებისა და დემოკრატიის ერთი ნაწილ...

სხვისთვის თავგადამკვდრებს, თავისი თ... ვი დაგვიწყებია, თავისი უფლებისა და მოვალ... ობის უვიცთ სხვათა უფლებისა და მოვალეობ... გარკვევა-დაცვა მიზნად დაგვისახნია.

ეს კი ისეთი შეცდომაა, რომ საკუთარი... დის გამოჭრას უდრის.

ამას ისტორია არ გვაპატიებს.

ჩვენში პარტიულმა ყინიანობამ კიდევ მ... ხელ წამოჭყო თავი და გაშმაგდა: ისეთი... ღოთი უმასპინძლდებიან ერთი მეორეს, რომ... ცის ყურთ არ მოუსმინება.

საზიზღარია ეს, დასაგმობია ურთიერთ... გან ასეთი გათიშვა ასეთ დიდებულ ისტორ... ხანაში.

ჩვენსა თუ სხვათა წერილებში (ჩვენს ... ნალში), არა ერთხელ გვირჩევია, რომ აუცი... ლად უნდა მოხდეს შეთანხმება ისეთი ს...

ხის შესახებ მაინც. როგორც ჩვენი სამშობლო ქვეყნის ყოფნა—არ ყოფნაა.

დღეს კი შეთანხმების ნაცვლად სწორედ ამ ჩვენი ქვეყნისა და მისი დაბეჩავებული ხალხის სახელით სხვადასხვა პარტიები ურთიერთს ასამარებენ: ღამის არის ფეხი ჭკრან და დაღვარონ, რაც რევოლიუციამ მოგვიპოვა.

ერთი პარტია მეორეს აბეზღებს ხალხთან, ერთი მეორეს აზრს უტეხს.

გაბეზრებული ჩვეულებრივი მკითხველი კი, ის, ვისაც გაბედნიერებას პირდებიან, გაშეშმიშებული შეჭყურებს ერთსაც და მეორესაც, ანუ გულგატეხილი, ხმაგაკმენდილი ზურგს უბრუნებს.

— ფედერალისტები ფეოდალები არიან, ბატონ-ყმობის მოტრფიალენიო; ავტონომია ჭსურთ, ეს კი სხვა ერებში შუღლსა და მტრობას ჩამოაგდებს, ხალხს ხალხისგან გასთიშავს, ერთ ერს მეორეზე გაბატონებსო,—იძახიან ვითომდა „სოციალდემოკრატები“.

— სოციალდემოკრატები ქვეყნის მტრები არიან, მამულის მოღალატენი, სამშობლოს უარმყოფელნიო და სხ.,—ამბობენ „სოციალფედერალისტები!“

და ჩვენი დროის სიტყვისა და რწმენის თავისუფლებისათვის მებრძოლნი იქამდის მიდიან, რომ მოწინააღმდეგე აზრის კაცს მუშტით აჩუმებენ...

ასეთი ძალადობა, სინდისისა და რწმენის დაჯაბნვა ჰქმნის სიყალბეს: ხშირად ისა სოციალდემოკრატობს ანუ სოციალფედერალისტობს, ვინც თვისი მდგომარეობით არა თუ სოციალდემოკრატია, უბრალო დემოკრატიც კი არ შეიძლება იყოს.

მთელი ამოდენა განგაში კი ატეხილია ავტონომიის შესახებ.

თითქოს არ შეიძლება სოციალდემოკრატი იმავე დროს ავტონომისტი იყოს, ე. ი. თითქოს საერთაშორისო მუშათა ძმობა-ერთობის მქადაგებელი არ შეიძლება თავის სამშობლოში, თავისიანთა შორის, თვისი ყოფაცხოვრების მოწყობას თვითონვე ცდილობდეს საკუთარი წეს-კანონებით და ამავე დროს საერთო სახემწიფოს არ გამოერჩიოს.

რა არის ავტონომია?

ეს სიტყვა შემდგარია ბერძნული სიტყვებისგან: ავტოს—საკუთარი, თავისი და ნომოს—კანონი, სამართალი, ე. ი. საკუთარ კანონმდებლობა, თვითმართველობა.

განა სახემწიფო სათათბიროს აღმასრულებელმა კომიტეტმა იმიტომ არ დაამხო ძველი მთავრობა, რომ თვითმპყრობელთაგან დაკანონებული თვითმპყრობელური ხელშეუვალი უსამართლობა ძირფესვიანად მოესპო და ხალხის თვითმოქმედებისა და თავისუფლებისათვის გზა გაეხსნა?

განა სხვადასხვა, ერთი მეორის მოწინააღმდეგე რწმენის მიმდევართაგან შემდგარმა ახალმა მთავრობამ არ გამოაცხადა პოლიტიკური ამნისტია, სარწმუნოების, სინიდისისა და რწმენის თავისუფლება; განა ამ მთავრობამ არ გამოაცხადა ადამიანის, მოქალაქის განთავისუფლება და ერთა თავისუფლება?

განა დღევანდელ მთელ რევოლიუციონურ რუსეთში აღმასრულებელი კომიტეტები ავტონომიურად არ მოეწყვნენ და თავის სასოფლო, საუბნო საქმეებს ისე არ აწყობენ, როგორც ადგილობრივ პირობებს მოუხდება და საერთო მოძრაობას შეეთანხმება?!

და განა ვისიმეს უფლებას შეზღუდავს, როდესაც, მაგ., საქართველო თავის შინაურ საქმეებს საკუთარი წესებით, საკუთარი კანონებით განაგებს? განა ვისმე რამე დააკლდება, რომ საქართველომ საკუთარი სამშობლოს სამეურნეო-საეკონომიო და კულტურულ-ეროვნულ გაფურჩქვნისთვის საკუთარი ჯიბიდან თანხა საკუთარ დადგენილი კანონების თანახმად გაიღოს?!

განა ჩვენი გლეხი თუ მუშა იმიტომ არ გაიძახის გაუმარჯოს რევოლიუციასო, რომ ერთმა კუთვნილი მიწა მიიღოს, მეორემ ღირსეული, პოლიტიკურ უფლებიანი და საერთო მდგომარეობა გაიუმჯობესოს?! მერე ვინ და რანაირმა წესწყობილებამ უნდა მიანიჭოს ხალხს საკუთარ სამშობლოში საკუთარი მართვა-გამგეობა მიწაწყალი და პოლიტიკური უფლებანი, თუ არა ტერიტორიალურმა ავტონომიამ?..

ვისთვის, ვისთვის უფრო საჭიროა საკუთარი მიწა-წყლის შენარჩუნება, სამშობლო ენა, სამშობლო ენაზე სწავლა, მოსამართლეობა, ეკლესია და სხ., თუ არა (უფრო მეტად) იმავე გლეხისა და მუშისათვის?!.

დიაღ, როდესაც ეს ასეა, ხალხის ჭეშმა-

რიტმა მოუგვარულმა მხოლოდ სიმართლე უნდა გადასწყვიტოს ხალხს და არა ყოფაქცევამ.

დღეს კი პარტიული ყინიანობით გატაცებულნი სცენის არსს, ნამდვილ აზრს, აბუჩად იგდებენ და წარამარა ლაფიანობით უნდათ გაიტანონ ღელე როგორც მიტინგებზე, ისე გაზეთებში.

სირცხვილია და შეუწყნარებელი.

ვიმეორებთ, დღეს განთვითვებული ლოზუნგები არ გამოდგება; რევოლუციონერ მარტო უფლებათა განმტკიცების მიღების წყურვილს ძველიდანით უნდა ვუცდილობდეთ, საერთო მისწრაფება — ძველი წესწყობილების ნაშთების დათამარებს, — საერთო ძალღონით უნდა მოხდეს; ეს კითხვაში რუსეთში მცხოვრებნი ყველას ერთნ ერთნი ვართ და ერთადვე უნდა ვიყვნეთ, მაგრამ ამაში დროს გაცდით და ერთა უფლებათა განმტკიცებას ხელს არ უნდა უშლიდეთ, რადგან რევოლუციის ერთი მთავარი მიზანი სწორედ ესეც არის; არ უნდა დავივიწყოთ ის, რაც ასე მძიმე დაღად აჩნევია საქართველოს ყველა შვილს, რაც ერისა და სარწმუნოებისაც უნდა იყოს იგივ სახელდობრ ის უნდა დავივიწყოთ, რომ ჩვენი ქვეყანა პოლიტიკურად არ გვქონდა უფლება ერის გორც მოსკოვის ერის თვითმპყრობელობის ქვეშევრდომი და როგორც ცხოვრობდა სხვა ერები.

ამიტომ, ამ ჩვენს მეგობარს დამფუძნებელ კრებამ უნდა დაუმტკიცოს ეს ყველა დარღვეული უფლება, მთავარად ტერიტორიალური ავტონომია.

ამისათვის უნდა მოემზადოს ხალხი.

ხალხში ნათქვამია, ას წელიწადში მხოლოდ ერთხელ გაიხსნება ცა და ვინც ამ დროს მისი სწრაფს და ზეცას შეხვდავს, ბედს ეწევაო.

განახლებული რუსეთის დამფუძნებელი კრება მართობს სწორედ ამ გახსნილ ცას მოგვაგონებს და ბრალი იმისა, ვინც დროით და დროზე ვერ შეხვდავს.

ქართველმა სოციალდემოკრატიამ უნდა მიიღოს ეს საკითხი, ე. ი. მეტეხნარის დაწყებისას სისწორით აუხსნას ტერიტორიალური ავტონომიის დიდი მნიშვნელობა, რომელიც დამფუძნებელ კრებისათვის მზად ვიყვნეთ!

ეს ლოზუნგი — ტერიტორიალური ავტონომია — მხოლოდ და სწორედ ჩვენმა სოციალდემოკრატიამ, მისმა მეთაურმა მოძღვრებამ ხალხმა უნდა დაისახოს მიზნად და არა სხვადასხვა თავად-აზნაურულმა ანუ ვიწრო-ნაციონალისტურმა პარტიებმა.

დღეს ჩვენი სახელმწიფოებრივ ცხოვრების ასპარეზზე გამოდის და მისი ნაბიჯები შემცდარი ანუ შეუსაბამო უნდა იყოს.

ქართველმა სოციალისტურმა პარტიებმა რომ ავტონომია შეიწყნარონ, განა ამით იგინი საერთაშორისო სოციალდემოკრატიას ჩამოშორდებიან, განა ინტერნაციონალს გამოეთიშებიან?!

არა და არა!

დღეს ავტონომიის მიღება ყველა სოციალისტურ-რევოლუციონურ პარტიებს გაუგრძნიათ, და ამათ შეურთებულ გამოსვლას უფრო მეტი ძალა ექნება.

ამით ჩვენ არავის არაფერს ვაკლებთ, საქართველოს თავს ვიცნობთ და სხვასაც უფრო ვასწავლებთ.

ნურავინ იფიქრებს, ვითომც რადგანაც საქართველო ავტონომიას მიიღებს, ამით სხვა ერებს შეავიწროებს.

ტერიტორიალური ავტონომიის უმთავრესი მიზეზი

საქართველოს ყველა მიდამოს ხალხი, ერთგულებით საქართველოსი, ისე მრავლობა, როგორც მისი დაკუთვნილი სარგებლობა მთლიანად ასე დაეხმარება ვრცლად.

დემოკრატიულ საფუძველზე აღგებული ტერიტორიული საქართველო ყველას ხელშეწყობით ძმურ მანქანათ ეცნობა; როგორც სოციალისტ პრინციპზე დამყარებული მეგობრობა.

ჩვენ კერძოდ ჩვენთვის, მაგრამ სრულებით რუსეთის რესპუბლიკის ნაწილად ავტონომია; სწორედ ამას გვირჩევს, რომ ყველა ერი ცალმხრივ მოგვიწონებს, რამდენადაც ეს მისი მიზანი შეესაბამება, ხალხი და ერთხმად ზურგს გვიმაგრებს მთავრობას.

ღმერთმა უშველოს სწორ საქმეს — ნოვი, სამეფო ევროპიანი აქნადა და ხალხს დამკვიდრა.

ასეთ ხალხზე დამოკიდებული შეიძლება ამოვიკვეთ.

ხალხმა უნდა შეიმუშაოს, მაშინ იქნება, როდესაც დიდ რუსეთში მცხოვრებ ერებს, ... ქვეშ საკუთარი ... ავტონომიურად ერთიანად ისუნთქავენ.

მაშ, ამხანაგებო, ნუ აყოვნებთ და აღიარეთ ის, რაც ასე საჭიროა ჩვენი ერის წარმატებისა და რუსეთის რევოლიუციის გაფურჩქვნისათვის.

ვიცნათ თავი ჩვენი!!

გაუმარჯოს რუსეთის რევოლიუციას!

გაუმარჯოს რუსეთის მებრძოლ დემოკრატიას—მუშა ხალხს და ჯარს!

გაუმარჯოს საქართველოს ტერიტორიალურ ავტონომიას.

იოსებ იმედაშვილი

ქ. თელავი

მარტის 19, 1917 წ.

ქალწული

შეიყვარა ასულმა შორეული სახე შორეულ ვაჟისა.

შეიყვარა ჩუხჩუხა რუ, ველურ ვარდით შემკობილი.

შეიყვარა კლდის ნაპრალი, რუს პირს მდებარე... იმ ქვიდან ესმოდა ნართავი ხმები დამწველ ტრფობისა.

მასზე იჯდა ჟამს მწუხრისას, მთვარიანი ღამის სიმღერის ღმერთი, ოცნების ყრმა, ვარდის ლამაზი და ტკბილ ხმათა ჩქერში ალივლივებდა რულში განაბულ ზურმუხტ ბუნებას.

რუ რაკრაკებდა და მის მკერდზე მოციმციმე ვერცხლის ფერ ქაფში, ვით მარგალიტნი, სცვიოდა ხმები სიმთა ბგერისა...

[illegible] იქ, ტყის პირად, მწვანე ველობზე, შროშნის კოკრის ტახტზე გადმომდგარი, თმადაშლილი ქალწული ტრფობის ცეცხლში იწვოდა, იფერფლებოდა, სიმღერით მთვრალი, ლოცვად შემდგარი სიყვარულის ღმერთს ევედრებოდა...

და უეცრად ოცნებამ ასულისამ ქათქათა ტილოს, [illegible] ოქროს ჩონჩხს გამოაყვანდა... გაირინდა... იდუმალების ბინდმა მოიცვა... შემოქმედებამ ფუნჯით ვაჟის მკრთალი სახე ააცახცახა.....

და გაბრწყინდა ღვთიური ცეცხლით ღვთიურ შუქზე სახე წარმტაცი მეფე ვაჟისა, თეთრ ტილოზე გადაიშალა მშვენება მზისა.

ქნარი უპყრია ახოვანს, ტანადს, ტურფას მარადის, ღიმი დაკრთის, ღიმი ოქროსფერ სახეს ლამაზს, სახეს ვარდისფერს და გაჰსცქერის მედიდურად მთათა მწვერვალებს მძიმე ღრუბლებში თავგაწვეულებს...

ლამაზია ოცნების ვარდი, ოცნების დილა! ლამაზია, მხნე და მკვირცხლი ოცნების ვაჟი!

ბინდმა მოიცვა გარემო, ქალწულმა ფარჩის სამოსელი მხრებზე მოისხა და რუს ეწვია, წყალზე შემომდგარ ბიბინე მდელოს ფარჩის ყვავილები შემოიხვია და შავი ტალღა უკუნი მისთა მოთრთოლე მკერდზე კდემამოსილმა ჩამოირხია.

ყვავილებში დგას, მდელოს ტალღებში გარინდული ქალწული ქალი, და იამუშნის ფრთოსან საბურს კანკალით ხელი... ვაჟის ლოდინში გული ძგერავს, სდუმს ყოველივე. ლამაზს მიდამოს ტკბილ სიზმარში ჩასძინებია.....

და გაირღვა გულჩათხრობილ მიდამოს ბინდი.

ნელის-ნელა კლდის ნაპრალზე შავი ჩვენება გამოისახა და ალმართა ახმახი ვაჟი, უშვერი ცხვირით, უწამწამოს ვეება ქნარი გადუკიდნია.

და შეახო ტლანქი ხელი დუმილს სიმებს და მოისმა ქალწულის ნაღვლით სავსე ამოკვნესი.

ასულს, დათუთქულს სანახაობით, ცრემლის თასიდან მწარე ცურცხლები ჩამოედინა, და დაბნელდა ოცნების ვაჟი. ოცნების ვაჟს შავი ღრუბლები გადაეფარა.

გ. დათიაშვილი

ალმობრწყინდა

ალმობრწყინდა მზისა შუქი,
ღამეს ფერი დაეკარგა;
ცამ მანდილი იძრო მუქი,—
მზის სხივებით მოიქარგა...
იადონმა მორთო სტვენა,
ბალჩა-ბაღებს დაურბინა,—
მეც მიგრძენი შვება-ლხენა,
გულს სიამე მოეფინა!..

ქ. ძიძაძე

წითელი დროშა

გაზაფხულის მზე კრთის და ცქრიალებს,
თავისუფალი ხმალი კრიალებს;
წითელი დროშა წითლად ირხევა,
წითელი დროშა კოხტად ფრიალებს,
თავისუფლების ბრწყინვალე შუქი
მტერს და ორგულებს უბნელებს თვალებს;
წითელი ლენტი შვენის ვაჟკაცებს,
წითელი ლენტი უხდება ქალებს.

—

ბედმა უმუხთლა ძველსა ბატონებს,
სუსტთან ძლიერებს, ძლიერთან მხდალებს!
აზრის დამხშველებს, სიმართლის მკვლელებს
დღეს ბორკ ლებით უბოჭვენ ხელებს

—

წრფელი სალამი შორეულ გმირებს,
ვინც თვისი სისხლით რწყვენ მინდორ ველებს;
წრფელი სალამი ჯარს თავისუფალს,
უებრო მებრძოლთ სამშობლოს მცველებს.

—

გაზაფხულის მზე კრთის და ცქრიალებს
თავისუფალი ხმალი კრიალებს,
წითელი დროშა წითლად ირხევა
წითელი დროშა კოხტად ფრიალებს! .

საფო მგელაძე

შვების ბაღში

დღეს დილაზე შვების ბაღში ახლად გაშლილ ვარდებს
ბულბულები უამბობდნენ საამდროვო ზღაპრებს.
უ:მბობდნენ, მზის სხივები ვით ებრძოდნენ ზამთარს,
რომ ვარდების არსებობა არ მოესპო აფთარს.
მზის სხივები შეიკრიბნენ, ყველა ერთის ძალით
ეკვეთნენ და დაამარცხეს, დასწვეს ცეცხლის ალით.
მცირე ხანის ბრძოლის შემდეგ განუტევა სული
და მის ნაცვლად მეფედ დასვეს ტურფა გაზაფხული!..

ზ. ზემო-ხანდაკელი

ჯარის-კაცი

(ნობათად განმანთავისუფლებელ მხედრობას)

სადარაჯოზე ვდგევარ რუხი ფარაჯიანი,
მამული ჩემი ჩემით არის დარაჯიანი.
და ვაი, მტერსა! თუ გაჰბედოს—ჰლახოს სამძღვარი,
მას ჩემი რისხვის უპირველეს წალეკავს ღვარი.
მე დარაჯი ვარ, ჯარის კაცი; ვიცავ სამშობლოს,
მისდამი ტრფობით, უკვდავს ვიდგამ, ძეგლს საამსოფლოს...

ს. ერთაწმინდელი

მოწოდება

ზოგჯერ თქმა სჯობს არა თქმასა!

დადგა დრო და უნდა ითქვას ის, რაც მძიმე ლოდად აწევს ყოველ ჭეშმარიტ ქართველ დემოკრატს, მაგრამ პარტიულ დ სციპლინის ანუ ტაქტიკური მოსაზრების გამო ბაგენი ვერ დაუძრავს.

ეს არის საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია

როგორც თევზი უწყლოდ, ჩიტი—უჰაეროდ, ისე ქართველი ხალხი უავტონომიოდ ვერ გასძლებს, თუ მას ჰსურს თავისუფლად ისუნთქოს პოლიტიკურად და ეკონომიურად ფრთა გაშ ლოს.

მიწა და თავი:უფლება,—აი რას გაიძახის რუსის რევოლიუციონერი გლეხი.

მიწა-წყალი და უფლება,—აი რა უნდა მოითხოვოს ქართველმა ხალხმა.

ესე იგი ქართველმა ხალხმა უნდა მოითხოვოს ტერიტორიალური ავტონომია.

მაგრამ ამითი ჩვენს ძმა რუსებსა და სხვა ერთ როდი გამოვეთიშებით: საერთო ჭირს და ლხინში ერთად, საოჯახო-შინაურ საქმეებში თავთავისთვის ვიქნებით.

ჩვენი ქვეყნის საკეთილდღეოდ ყველამ ახლავე უნდა აღიაროს ის, რაც ასე საჭიროა და რაც დღეს არა ხვალ, რაკი ხალხი გათვითცნობიერდება, თვითონ მოითხოვს, მაგრამ ვაი თუ მერე გვიან იყოს.

მაშ გადალახეთ რუბიკანი.

ავტონომისტებო სრულიად საქართველოისა, შეერთდით!

იოსებ არიმათიელი

სერგო ჯაფარიძე

პირველ სათათბიროს წევრად ნამყოფი. კავკასიელ ვექილთა საბჭოს თავჯდომარე.

მ. ვ. როძიანკო

სახემწიფო სათათბიროს თავმჯდომარე, რომლის თავმჯდომარეობითაც შესდგა აღმასრულებელი კომიტეტი. ამ კომიტეტმა დაამხო ძველი მთავრობა და ახალი შეადგინა.

ნიჭის ძალა

იოსებ დავითაშვილის ცხოვრებიდან

სამ სურათად

სურათი მეორე

(თბილისში: მტკვრის ახლო. სახლი იოსების უფროსი ძმისა).

I

იოსები (მაგიდასთან ზის. წინ წიგნები უდაგია. სწერს. ხან გაიღიმებს, ხან დაღონდება). ოჰ, ვენაცვალე ღმერთსა! ეს კარგი ლექსი მომვიდა... (კითხულობს).

რამ დაგაშრო შე თხერო
დარიბების ბედის წყარო!
ამოდუღდი, რომ ქვეყანა
ერთნაირად გაახარო!
შე გულსა მწვავს ეს სოფელი.
ორნაირად გაყოფილი:
ბედით ჩაგრულს უღვთოდ სტანჯავს
თავის ბედით კმაყოფილი... (ჩაფიქრდება).

II

სალომე (დარუხული შემოვა. ხელში დიდი კოკა უჭირავს). ეე! ჰკუის კოლოფო! რას გაშტერებურხარ? წადი, მტკვრიდან წყალი ამომიტანე!

იოსები (გამოერკვევა). ძალოჯან! აბა, ყური დამიგდე, რა კარგი ლექსი დავწერე... აი, წაგიკითხო:

რამ დაგაშრო შე თხერო
დარიბების ბედის წყარო...

სალ. (შეაწყვეტინებს). არ მინდა შენი წაკითხვა! მეჩქარება... შეშაც დასაჰრელია!

იოს. (გაუხალისდება). ძალოჯან! შენი ჭირიმე! ჯერ წაგიკითხამ და მერე ამოვიტან წყალსა. შეშასაც დავჰრი. აი, მოკლე ლექსია, სულ რვა სტრიქონი...

სალ. წაიღე იქით!.. მე შენ გეუბნები, პეიტრობას თავი დაანებე! ეგ შენ პურს არ გაჭმევს... ყურებიდან ბამბა გამოიღე, კარგად

გაიგონე! წიგნი სწავლულებმა უნდა იკითხონ... რა შენი საქმეა ლექსაობა... აჰაა კოკა! (წინ დაუდგამს).

იოს. (გულნაკლულად). რახან არ გინდა, არ წაგიკითხამ... ქაღალდს უბეში ჩაიდებს, კოკას აიღებს და გავა).

სალ. (ბუზღუნებს) დაიწყებენ ფილოსოფოსობას... აქ ამდენი საქმისთვის თავი ვერ ამირთმევია, ეგ ლექსების ბლაჯნას მოჰყოლია... (მაგიდიდან წიგნებს აჭკრეფს და თახჩაში შეჰყრის) ოხრათაც დარჩენილხართ, აჰაანდე!..

III

გიგი. (შემოვა. ხელში ცული უჭირავს). დედაკაცო! გაგიჟდი თუ რა დაგემართა?

სალ. (მოუბრუნდება). გაგიჟდი კიდეც და გასულელდი კიდეც!

გიგი. მაშ კედლებს რას ეჩხუბები?

სალ. კედლებს კი არ ვეჩხუბები, ჩემ მშვენიერ მაზლზე მოგახსენებ...

გიგი. რა ამბავია?

სალ. ის ამბავი, რომ წყალზე არ მეგზავნება... [illegible] პირჯვარი...

გიგი დავიჯერო, უარი გითხრა?

სალ. შენ მაინც ჩემი არაფერი გჯერა... რატომ არ უნდა გამიგონოს? ამაგი მაქვს... შვილივით გამიზრდია?.. ოჯახი მაგან შემიჭამა...

გიგი. ეხლა ხომ აღარ გიჭამს? პირიქით შენ გაჭმევს...

სალ. აბა რას მაჭმევს? ხანდახან რომ ორიოდე გირვანქა პურს მოიტანს და ორიოდე შაურს გადმოჰყრის ხოლმე, დიდი რამ ნუ გგონია შენ ისა... ბევრი მართებს ჯერ, ბევრი... ერთი მტკაველი იყო, გეირივით რომ დამახვედრე სახლში...

გიგი (დაირუხებს). შენ იცი! ე ცულის ყუა არ გამომტყუო თავში! ჩემ ძმაზე გერს ნუ იძახი.

სალ. მაშ არა, იმისმა სიცოცხლემ, მოციქულს დავუძახებ! შენი იმა რომ არის, იმიტომ ექიმბგებ... მოთავისე ხარ.

გიგი. რას ვექიმბგებ? შენი ოჯახს ამოსაწყვეტი ნათქვამია: ქალთამ წყალი დალევს, ოღმერთის მეზეულავსო, პატარაობიდანვე ჩვენი ემზადენა ხელი ეგა ყოფილა: ბატონის ვალი გვემართა, მაგან გადაგვიწყვიტა, სახლის აშენებაზე წყალი და კირი გვიზიდა, საჩაიეში ბიჭის ადგილას ბევრჯერ უშველია, შაგირდობის დროს შაგირდანა სულ სახლში მოჰქონდა. მაგ საცოდავმა, თავისთვის კი — თავის გულკეთილობით სასტატო დასალოცაც ვერ შეაგროვა და ეგრე ქარგლად დარჩა. ეხლაც თუ რამეს შოულობს. გული აქეთ მოსწევს. როცა უსაქმურად რჩება, მაშინაც კიდევ სახლში გეხმარება, სხვა რაღა გინდა, რა ვიცი! არც ეგრე დაუნახაობა ვარგა...

სალ. შენ ისეთი რეგვენი ხარ, კიდეც გააგებინებ...

გიგი. არხეინად იყავი: არც ისეთი სულელი გახლავართ...

სალ. მართალია, „მეტრახტირე“ კი ხარ, მაგრამ მაინც შენი ტეტიაობა გემჩნევა...

გიგი. (ხალხისკენ). დაიწყო კიდევ რატარუტი! (იმას) შენ „ადვოკატი“ ვერ გაჯობებს, რა უნდა გელაპარაკო... დაიჭი ე ცული, ზაქარა მჭედელს გავალესინე. წყალი რომ მოიტანოს, შეშაც დააჭრევინე. მე მივდივარ.

სალ. (ცულს გამოართმევს და კედელზე მიაყუდებს). სადილად მოხვალ?

გიგი ნუ მომიცდი, სხვაგანა ვარ დაპატიჟებული. (გავა).

სალ. (ხალხისკენ). კარგად კი მყავს ქმარი ხელში დაჭერილი, მინდა მივატრიალებ, მინდა მოვატრიალებ.

IV

იოს. (ქშენით შემოვა. კოკა მხარზე უდევს. ძლივს ჩამოიღებს). უჰ, დავიღალე! ყინული ჩამიტყდა და კინაღამ წყალში ჩავვარდი...

სალ. ნეტავ არ მინდოდა, კოკა გაგტეხოდა, მაშინ ნახავდი შენს ყოფასა!

იოს. მე რომ დავიხრჩობოდი, მაშინ როღას იტყოდი, ძალო?

სალ. დიდი საქმე მოხდებოდა, ბევრი, ბევრი ერთი მელექსე დააკლდებოდა ქვეყანასა...

იოს. (ამოიოხრებს). რა ძალიან არა მეგონა თუ აგრე გძულებოდი! მომეცი ცული, შეშა დავჭრა.

სალ. (უჩვენებს). აგერ იქ კედელზეა მიყუდებული. ქვას არ მოხვედრო. ახალი გალესილია, პირი დაუჩლუნგდება.

იოს. (ცუდს აიღებს). ერთი რამე უნდა შეგეხვეწო, მალო.

სალ. თქვი რა გინდა?

იოს. დღეს ორი ამხანაგი მოვა ჩემთან. ცოტა სალაპარაკო გვაქვს.. შენი ჭირიმე, გაჯავრებული ნუ შეხვდები!

სალ. საპეიტრო გექნებათ რამე! ჯერ შუშა დასტერი და მერე რაც გინდათ, ქენით.

იოს. ეგრე, შენი ჭირიმე! (გავა. ცოტა ხანს უკან მოისმის შუშის ჭრის ხმა).

სალ. (ბუზღუნით ფუსფუსებს)- კარგი ბიჭია, მაგრამ ცოტა ეგ არ მომწონს მაგისი, რომ რაღაცებსაც ბოდავს... სულ ვიღაც ღარიბებისთვის ფიქრობს... თავისი თავი დავიწყებია და სხვებს უნდა უშველოს... მითომ „სოციალისტ"... რაღაცა უნდა გახდეს... იმდენი რო უთხრა მაგას, რაც არა შეეძლოს-რა... საცოდავი... „გრანიცა" გაუთავებიათ, ისინი ვერას აქცევენ და მაგან რა უნდა გაარიგოს... რომელი სწავლული ეგ არის... სკოლა თვალით არ უნახავს და სასწავლებელი.. (მოისმის დაპარაკი. ცუდის ხმა შესწყდება) ოჰო, ამხანაგები მოუვიდნენ! აქედან გავეცალო, ფორემ ეგენი მეც „გამასოციალებენ..." (გავა).

V

იოს. (მაქროს და ვასოს წინ მიეგებება). მობძანდით, ჩემო მეგობრებო! სახლში მობრძანდით! დიდებულმა შოთამ დაგვიწერა: „ვინც მეგობარსა არ ეძებს, იგი თავისა მტერია". ჩვენც ჩვენის მეგობრობით ისეთი კავშირი უნდა შევკრათ რომ: „მოძმისათვის თავი ჭირსა არ დავრიდოთ და სიყვარული გზათა და ხიდად გავდოთ".. მაშინ ავასრულებთ დიდი მოძღვრის დარიგებასა და ჩვენს მოვალეობასა.. დაბრძანდით. (სკამებს მიუთავაზებს).

მაქრო და ვასო. (დასხდებიან). ოლონდაც, ოლონდაც...

იოს. აი. ჩემო კარგებო, რისთვის მოგიწვიეთ: ძალიან ცუდ პირობებში ვცხოვრობთ.. ბნელი კანონი ყველას ზურგს გვიხუთავს.. ნამდვილად მშრომელ ხალხს... ხმასაც ვერ ერთად ვერ შევკრებილვართ, რომ ჩვენს [illegible] ვარაუდ [illegible] ვუკოთ... ყველანი ჩვენს [illegible] გვიხდება, ადამიანურად არა გვეთვლიან... [illegible]

ჩვენი ბრძოლა ერთი პირი იქნება [illegible]... ერთმანეთის ფარგლე გვეშურება... წიგნებს არ ვკითხულობთ... მოვიფიქრებთ გაურბივართ... ბოლოს ვიქსაქსებით და სხვები სარგებლობენ... ქარხნებში ერთი ცუდი ორმოცს მანქანასავით გვხმარობს.. ამიტომ საჭიროა, სხვა და სხვა უბნებში მოვაწყოთ ბინები, სადაც კი ირა-უბნებში თავს მოუყრით მშრომელ ახალგაზრდობას. წავუკითხავთ რჩეულ წიგნებს. აუხსნით ყველაფერს, შევაყვარებთ მეცადინეობას და ავალებთ იმ ბრძოლის გზას, ეხლა რომ სარდაფებში ჰკარგავენ თავიანთ ტანჯვით აღებულ ქონებასა და გონებისა... მაშ შეუდგეთ საქმეს და მოვემზადოთ საუკუნოებით შეჭედილ ბორკილების დასამსხვრევად!..

მაქრო და ვასო (აღტაცებულები). შეუდგეთ, შეუდგეთ, ჩვენო იოსებ!

იოს. თუ ჩვენ ღარიბებმა არ ვუპატრონეთ ჩვენსავით დაჩაგრულ ღარიბებს, სხვები ძალიან არ გაისარჯებიან. თუმცა იმათშიაც მოიპოვებიან თათო-ოროლა მნათობნი, რომლებიც მხოლოდ გვიწამლებდნენ, საქმე კი ჩვენ უნდა გავაკეთოთ. დიდებულმა ილიამ ბრძანა:

რომ ბედში მუდამ შენ ძმად მიგაჩნდეს,
[illegible]
[illegible]
ვინც [illegible]

მაქრო. დიდებულ [illegible], ჩვენც მაგიტომ მოვედით, ჩაგრულთა მოსარჩლევ! გაგვიძეხ წინ [illegible]

ვასო. ჩვენო [illegible] ამხსნელო იოსებ! შენმა ლექსებმა ისეთი [illegible] იქონია ჩემზე, რომ არა მგონია [illegible] დამახევინოს სიმართლის გზიდან [illegible] სულ შენთან ვიყვეთ და [illegible]

იოს. ჩემი [illegible] მეგობრებო! თუმცა ზოგნი ჩემთანავით დაწერილ ლექსებს არხეინად წაიკითხავენ, მაგრამ მე მაინც კალამს ხელიდან არ გავაგდებ, ვიდრე შემეძლება სამსახური გაუწიო ჩემ აღმზრდელ ქვეყანას.

მაქრო. ჩაგრულთა და ქვრივ-ობოლთა [illegible]

ვასო (ხელს [illegible]). შენი ჭირიმე, იოსებ,

აბა ის ლექსი გვითხარი შენ თავზე რო გაქვს დაწერილი! მხოლოდ სიმღერითა თქვი. იმ დღეს რო იმღერე, სულ სხვანაირად მომხვდა გულზე...

იოს. ოღონდ მიბრძანეთ და მზათა ვარ თქვენი სიამოვნებისათვის... (ტებილ ჭანგზე მღერის.)

სოფლელი გლეხის შვილი ვარ,
მწუხრით გამოზრდილია,
უქუდო, წოხის ამარა.
ქალამნებ გაცვეთილია.
ობოლი დავრჩი დედ-მამას
დრო მალკა გასაჭირია,
სადაც კი ვარდსა დავეძებ
იქ მხვდება ეკლის ძირია.
მამაც ამ რიგად ტანჯულა,
ვით ვიტანჯები შვილია,
თუმცა სათქმელი ბევრი მაქვს,
ვერ გამიღია პირია.

შაქრო. (ტაშით დააჯილდოვებს). ოჰ, შენი ჭირიმე იოსებ! სულ ღვიძლებში დამიარა...

ვასო (ტაშის შემდეგ). ჩვენისთანა გლეხებს რომ არიგებ, ეხლა ის ლექსი გვიმღერე. არ დაიზარო, თუ ღმერთი გვიყვარს! აი გეხვეწებით ორივენი..

იოს. ეგ ლექსი დოესში რომ ბატონს ვემსახურებოდი ველში, მაშინ დავწერე. ვასრულებ თქვენს თხოვნას. (მღერის).

გლეხებმა წიგნი ვისწავლოთ,
ეს არის ჩვენი ვალიო;
გვეყოფა რაც რომ გვეძინა
დროა გავახილოთ თვალიო..
არავის დაუჩაგვრინოთ,
და არც იმონოთ სხვანიო,
ყველამ იშრომეთ ძმურათა,
არ დაიშუროთ ჯანიო!..
მე კარგსა რამეს აგირჩევთ,
მიდება თქვენზე ჭკიდია:
სწავლაა ბნელის ფარანი,
სწავლა ცხოვრების ხიდია.

შაქრო. (კიდევ ტაშით). იცოცხლე, იოსებ, იცოცხლე პატიოსან მუშების სასახელოდ.

VI

სალ. (ორჯერ სამჯერ შემოვა და გავა. ფუსფუსებს, თან ბუზღუნებს) აღარ გაათავებენ.. გული გამიწვრილა ამათმა ტაშმა და ყაყანმა... გარედან რომ შემოიხედონ, „ბუნტი“ უნდა ეგონოთ და ეგ-ღა მაკლია, „პოლიცია“ თავზე დამადგეს...

იოს. (ცდილობს ამხანაგების ყურადღება მიიპყროს, რომ, სალომეს ბუზღუნი შეუნიშნავი დარჩეს). ასე ჩემო მეგობრებო! მუშები სულ ასე უნდა ვმღეროდეთ:

მუშა ვარ და კიდეც ვიცი მუშის ბედი თუ რაც არი,
ის უღელში შებმულია ქედ-მოდრეკით როგორც ხარი,
მის გარუჯულ მაგარ კანსა მუდამ რეცხავს ოფლის ღვარი,
შრომობს მუშა, თან დიდინებს, აგონდება მაცხოვარი.
აგონდება და მხნევდება, პირჯვრის წერით შრომას არ გრძნობს.
ვაშა, ვაშა მუშა ხალხსა, ღმერთმა მუშებს გაუმარჯოს!..

ვასო. (აღფრთოვანებით) გაუმარჯოს პატიოსან მუშებსა!

შაქრო. (ტაშის შემდეგ შეუმჩნევლად წამოდგება. რადგანაც სალომეს ბუზღუნს ყურს მოჰკრავს). წავიდეთ, ვასო! როგორც იოსებმა დაგვარიგა, მეორე კვირას ჩვენსა შევიკრიბოთ...

ვასო (ადგება). წავიდეთ, შეუდგეთ საქმეს... გამარჯვებით, იოსებ! (ხელს ჩამოართმევენ).

იოს. (კარებამდინ მიჰყვება). ნურას უკაცრავად, თქვენი ჭირიმე!..

შაქრო (მობრუნდება). ბოდიშები არ იყვეს... განა ჩვენ არ ვიცით... მშვიდობით! (გავლენ).

იოს. მშვიდობით! მშვიდობით! (წიგნებს დაუწყებს ძებნას).

სალ. აღარ უნდა გაგვეთავებინათ, ბიჭო! რო გააბით და გააბით, ერთიც ვნახოთ, „პოლიცია“ თავზე დაგვდგომოდათ, რა პასუხი უნდა მიგვეცათ?

იოს. (საყვედურით). რა იყო ძალუაჩემო, რომ ცოტა მოგვეთმინა? რაზე შემარცხვინე ი უცხო ხალხთან?

სალ. (იუკადრისებს). შენ იცი! სიტყვას ნუ მიბრუნებ! შენი ლექსები დიდა რამე ნუ გგონია! მაგითი შენ მამასავით მოამგე ძმის

სახელსა და გვარს არცხვენ, სხვა არაფერი!..

იოს. (გულჩათუთქული). ოჰ, ძალუაჩემო! რომ იცოდე რა რიგად მიკლამ გულს მაგ სიტყვებით... (ცრემლები მოუვა) რად მექცევით ეგრე უწყალოდ? რა დამიშავებია თქვენთვის ობოლმა თვალებმა პირველად შენ დაგინახა დედის ადგილას, მაგრამ იმ დღიდანვე ცივი გული დამიხვდა შენს უბეში!.. ამაოდ მწყუროდა მშობლის ალერსი, როგორც მინდორში მარტოდ ამოსულ ყვავილის წყალი... არ მახსოვს შენგან არც ერთხელ დაყვავება წახალისება, ნუგეში, რომ ბავშური ჟინი ერთი წუთით მაინც მომეკლა ოდესმე... არც ერთხელ, არც ერთხელ არ წაგითამამებივარ... შენში ჯიგარი ვერ დავინახე... ნუ თუ დედაჩემიც აგრეთი ცივი იქნებოდა!.. დედავ, დედავ! სადა ხარ? ნუ თუ საფლავში მაინც არა გრძნობ შენი უბედური იოსების პატარობიდანვე ძუძუ დანატრულებლ ობლობას!.. (ტირის).

სალ. (გაოცებული უყურებს). რაებს მიჰქარავს..,

იოს. არა, აქ ველარავიტან ცხოვრებას... უნდა სხვაგან ვეძებო სავანე, მაგრამ ნამდვილი დედას სად იპოვნი გულო!.. (განჯინიდან გადმოალაგებს თავის ლოგინს და ჩარსაგში შეახვევს).

სალ. (გამოერკვევა). კარგი, გეყოფა სულელობა! დააწყე ლოგინი თავის ალაგას!

იოს. (აიკიდებს ზურგზე). მშვიდობით, ამდენი ხნის ამაგო! მშვიდობით, არე-მარევ! ობოლი იოსები მეორედ ალარ დაბრუნდება ამ სახლში... (მიდის).

სალ. (გაჰყურებს). იოსებ, დაბრუნდი!

იოს. (მოიხედება). მოკვდა გული, ძალუაჩემო! კვერცხი რომ გატყდება, ალარ გამთელდება... (გავა).

სალ. (წადგება კარებამდინ). იოსებ!

გიგო თეძმისხველი

ფარდა

(დასასრული იქნება)

ოცნების მხარე

ანუ

რად მიყვარს ფინეთი? *)

წარმოიდგინე, მკითხველო, თვალ-უწვდენელი, უზარ-მაზარი უდაბნო, სადაც მგზავრს სული და გული ეხუთება უწყლობით, თუ სიცხე-პაპანაქებით. მერე ხომ მოგეხსენებათ, რა არის უდაბნო?—ეს ერთფეროვანი, გადახრუკული, მწირი ადგილები, სადაც მგზავრი მხოლოდ მარტო სიცხისაგან გახურებულ ქვების და ქვიშის გარდა სხვას არაფერს ამჩნევს. თქვენ ხანდახან მთელი დღეები უნდა იაროთ, გაიაროთ ოცი, ორმოცი თუ მეტი ვერსი მანძილი, რომ წააწყდეთ სადმე მცენარეულობას, წყალს, ე. ი. ოაზისს, ანუ კორდს. ამიტომაც ძალიან დიდ გაჭირვებას განიცდის ქარავანი ამ ძნელად სასიარულო უდაბნოში. რა ეშველებოდა მგზავრსა, რომ აქა-იქ, უდაბნოში არ წააწყდეს ხოლმე ამ ოაზისებს, სადაც მას საშუალება ეძლევა შეწუხებული სული და გული მოიბრუნოს და დაიწყნაროს?

სწორედ ასეთ ერთად ერთს ოაზისს წარმოადგენს დღეს ფინეთი რუსეთის ვრცელ იმპერიაში.

გიკვირთ?—აი ფაქტები: ამ ჩვენთვის საოცნებო ქვეყანას არც ერთი თვისი შვილი არ გაუწირავს (ჯერ-ჯერობით მაინც) როგორც დღევანდელ ჯერ არ გაგონილ სისხლის წვიმებში, აგრეთვე ამის წინამორბედ ომებში, როგორც მაგ. რუს-იაპონიისა და სხვა; არც ერთი დედა, ცოლი თუ და არ ატირებულა იქ მწარედ მათთვის ძვირფასი დანაკარგისა გამო; იქ არც ერთი დაბა-სოფელი არ დაცალიერებულა ჯანსაღი ვაჟკაცებით და მათ ალაგას არ გამრავლებულან ქურდ-ბაცაც-ავაზაკები, რომელნიც ჩვენში როგორც ტყის ნადირნი, ალარავის ინდობენ: არც ქალს, და არც კაცს, არც დიდსა და არც პატარა-ქორფასა. იქ სიმშილს და უზომო გაჭირვებას არ დაუდგამს ტახტი ბძანებლობისა; იქ მცხოვრებთა საერთო რიცხვი არ განახევრებულა როგორც ჩვენს კურთხეულს ქვეყანაში; იქ სამშობლოს არ დაუბრუნდებიან ჯან-მრთელ შვილე-

*) ეს წერილი რევოლიუციის წინადაა მიღებული. რედ.

ბის მაგიერ დასახიჩრებულ-დაკუტებულნი ამ სა-
შინელ ომში.

მხოლოდ იქ ფინეთში სუნთქავენ დღეს თავ-
ისუფლად (შედარებით, რასაკვირველია, იმათ-
რის დანაშენ ქვეშევრდომებთან); შემზარავ და-
მონებული ოჯახის მხოლოდ იქ არიან ალაგ-
ლებულნი ბედნიერნი შვილნი სამშობლოს [illegible]
[illegible]! ჩვენში თუ უდიდეს მტრებში [illegible]
ხალხი, ის ნახევარზე მეტი წერა-კითხვის
მცოდნეა — იქ, ფინეთში, რომ ძალიანაც მოი-
ძიოთ წერა-კითხვის არა-მცოდნეს ვერა ჰპოვ-
ებთ; ჩვენში თუ პირველ განუვითარებელ [illegible]
[illegible] რუსული ენის სწავლა [illegible]
ხვართ და მთავრობა — მაშინ, როდესაც იქაური
სტუდენტობა დამოუკიდებლად უმაღლეს სწავ-
ლით აღჭურვილი — მწყრალად [illegible] სახელ-
მწიფო ენის ცოდნაში, და თუ ფინმა რამე
იცის, ისიც საკუთარ-ეროვნული; ჩვენში რომ მთელი
მაზრა შემოიარო საიდუმლად [illegible]
ნახავთ, — იქ კი [illegible] ერთად შეხვდება
ფინელი [illegible]; [illegible]
[illegible] საკუთარი [illegible]
[illegible]; [illegible] ერთხელ
[illegible], [illegible]
დღე.

ჩვენი დამოუკიდებლობის დაკარგვისათანავე
დღემდე ჩვენ არამც თუ უმაღლესი ეროვნული სა-
სწავლებელი არ მოგვეპოვება, არამედ სამუალო
და დაბალიც კი, მაშინ, როდესაც ფინეთში წმინ-
და ეროვნული უნივერსიტეტი, ჯერ კიდევ 1640 წ.
[illegible], [illegible] რუსეთ-
[illegible]! [illegible] გარდა, იქ არის კიდევ
სხვა უმაღლესი სასწავლებლები: [illegible],
სამეურნეო, [illegible] და
სხვა, მაშინ როდესაც [illegible] მო-
[illegible], [illegible] მაგ.
[illegible] და [illegible] აქრო-
[illegible] არ აქვს [illegible]
[illegible] — ფინეთში [illegible]
[illegible] და [illegible]
[illegible] (ხუიმში) [illegible] ბლო-
[illegible].

[illegible], რომ 1826 წლი-
დან ფინეთში სიკვდილით დასჯის შემთხვევა
[illegible] (*

მიუხედავად დიდის განსხვავები-
სა მათსა და ჩვენს შორის, ჩვენ ძალზე რამეში
გვაქვს საერთო მსგავსება: როგორც საქართ-
ველოს, ისე ფინეთსაც ჰქონდა [illegible] ქვეყანა [illegible]
[illegible] ერთი [illegible] იყო
[illegible] (3,000,000); როგორც ჩვენი ქვეყა-
ნა [illegible] სხვადასხვა მოდგმის ხალხით,
[illegible] ასევე იქაც; [illegible] როგორც
[illegible] (ეს [illegible] ჩვენში ხომ
[illegible]); თუმცა ფინეთი
[illegible] ქვეყანას მაგ-
[illegible] მისი [illegible],
როგორც ჩვენში იქაც [illegible]...
მგოსნებს გმირთა კიდევ საგმირო თქმულებე-
ბის შედარებით: როგორც ჩვენში „ვეფხის ტყა-
ოსანი“ ჩვენში ერისთვის [illegible]
[illegible] ფი-
ნეთის ერის საყვარელი [illegible] „კა-
ლევალა“ — ეს [illegible] ძველი ამ-
ბების კრებული — ანუ ფინური სიმღერები შე-
[illegible] ტომისაგან თი-
თო; ეს სიმღერები მით არიან ძვირფასნი, რომ
[illegible]
[illegible] მით
[illegible]
[illegible] მა-
შინდელ ერმა ხალხისა.

მოკლე შინაარსი მისი შემდეგია *): ვინმე
ბრძენი და გმირი [illegible] თა-
ვის ხალხის [illegible] „სამ-
პოს“ ([illegible]) [illegible],
[illegible] „პოხოლასში“. ამ გმირის გარდა
იღებენ მონაწილეობას კიდევ სხვა ორი გმირი
(რა საკვირველი მსგავსება! „ვეფხის ტყაოსან-
შიც“ ხომ სამი გმირი იღებს მონაწილეობას!),
რომელთაგანი ერთი გამოჩენილი მჭედელია ილ-
მარინენი, რომელმაც გამოსჭედა „სამპო“, რის
გამოც მისთხოვდა მას გათქმული თვისი სილა-
მაზით ქალი-შვილი „პოხოლასი“. ბოლოს კა-
ლევალას და პოხოლას შორის ატყდება ჩხუბი:
ვიანემეინენი, ილმარინენი და ლემინკაინენი
გაემგზავრებიან „სამპოს“ დასაპყრობად, რომ-

*) ეს ცნობა და ზოგიერთი სხვაც ამოღებულია
ბერეზინის თხზულებიდან. ე. კ.

ლიც მტრის ხელში. ვეინემოინენი თავისი გრძნეულებით [illegible] აკვრით წიანურ-ს სამხედროთ ძინებს მტერს: „სამპო" ჩა-უვარდეს ხელში და გამოსწევს ზღვით სახლის-კენ თავის მეგობრებით. მაგრამ — დედოფალი „შემწდანი" გამოიღვიძებს და რაც მომხდარა სცნობს, გარდაიქცევა არწივად და დაედევნება უამრავი ჯარით. შებრძოლების დროს „სამპო" ემსხვრევა, რის გამოც მხოლოდ რამდენიმე ნაწილი არგებს თავის ქვეყანას. შემდეგ „ვეინემოი-ნი" იდუმალებით იკარგება. ვეინემოინენი მოლოდ თავის ქვეყანას და გმირებს სტოვებს და უთმობს ადგილს ქრისტე ღმერთს; თვითონ კი ნავით გაემგზავრება. [illegible] თავისი [illegible] და ჩანგი და მარხები მან უანდერძა თავის ერს სამახსოვროდ; [illegible] წასვლისას უთხრა წინასწარმეტყველებით, რომ მოვა კიდევ ის დღე, როდესაც ხალხი მას მოიხმობს გამოსაჭედათ ახალი „სამპოს" და სასიმღეროთ ახალი სიმ-ღერისა.

„კალევალას" ამ უმთავრეს გმირს ვეინე-მოინენს ქ. გელსინგფორსის საუკეთესო პარკში „მონრე-ო" დადგმული აქვს მშვენიერი და თვალწარ-მტაცი ძეგლი, რომელიც წარმოადგენს მჯდომა-რე ვეინემოინენს — ერთ ხელში უჭირავს კანტელე, და მეორე ხელი კი აღუპყრია მაღლა.

თუმცა ფინელები დღევანდელ თავიანთ მი-წა-წყალზე დამკვიდრებულან მხოლოდ მე-VIII ს. ქრ. შემდეგ, მაგრამ ახსოთ მათ სამკვიდრო მა-მულზე [illegible]; ჩვენ კი ვინ იცის რამდენი სა-უკუნის წინ ქრისტეს დაბადებამდის დავბინავე-ბულვართ აქ?..

რა არის უფრო საკვირველი თუ არა ის, რომ ფინეთი, დაშორებული იმპერიის დიდ ქალაქს მხოლოდ ნახევარი საათის მანძი-ლით, ასე მტკიცეთ დარჩენილა თავისი ინდივიდუა-ლური სახით და ცოტათიც არ გათქვეფილა მპყრო-ბელ ერში!! ჩვენ კი ათასი ვერსით დაშორებულ-ნი იმპერიის ცენტრებს და თანაც შემოზღუდულ-ნი თვალ უწვდენელ კავკასიონის ქედით, რა და-გვემართა რომ ასე გადავგვარდით და გავითქვე-ფენით უცხო მოდგმის ხალხში?!

მართალია, ფინეთი ძალიან დაშორებულია ჩვენგან და იგი შორს ცივ ჩრდილოეთში მდება-რეობს, მაგრამ მოქალაქეობრივ უფლებათა შეგნე-ბას და სამშობლო ქვეყნის უზომო სიყვარულს [illegible] ფინეთის [illegible] სრულიად მოუხდენია, რომ იქაურ არა [illegible] მზის [illegible] სამკრთალ-სიმუხტე გაუქარწყლებია და უყვარს მამულიშვილში [illegible] საკუთრივ უქრო-ბელი [illegible] რომელსაც [illegible] ნაპირის გადაგმამზე გრძნობით და ამჩნევთ.

სწორედ ეს გარემოება ხდის აუცილებელ ფაქტად იმას, რომ ფინეთის ერი, როგორც დღეს ჯერ-ჯერობით გამოფხიზლებულია, ისე კვლავაც მუ-დამ „ამარჯვებული" იქნება...

მერე არ იკითხავთ, თუ რით აიხსნება ასე-თი [illegible] ამ ბუნებით მწირ ქვეყნისა?

ფინეთის ავტონომიური ცხოვრების წყა-ლობით [illegible] რომელსაც [illegible] ესარგებლება და იცავს უცხო ფეხით, მოქალაქეობრივად მი-მართულების განუხრელად. შეტანილ [illegible] აქაური [illegible] რომელნიც ამ ბოლო დროს კი საგრძნობ ძალას წარმოადგე-ნენ ამ ქვეყანაში იმათ თავიანთ ბრძოლის ქვა-კუთხედად სამშობლოს კეთილდღეობა მიაჩნდათ, სწორედ ეს უკანასკნელნი არიან მედგარი დამ-ცველნი თავიანთ ტერიტორიალურ ავტონომიურ მმართველობისა!

გულწრფელად ვურჩევ ჩვენს მარქსისტების მეთაურებს ცოტა ხნით მაინც გაემგზავრნენ ფი-ნეთში, სადაც ისინი ბევრს რასმეს შეიძენდნენ და ბევრ რამეში ჩაიხედებოდნენ...

ამიტომაცაა, რომ ასე უზომოდ მიყვარს მე ეს უცხო ქვეყანა, რომელსაც ჩემს გულში პირველი ადგილი უკავია, ჩემს სამშობლოს შემ-დეგ — რასაკვირველია...

ერმალოზ კახი

ᲬᲕᲠᲘᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

◆ **ა. ჩხეიძე** ქ. თბილისის საპატიო მოქალა-ქედ აირჩიეს.

◆ **ᲙᲝᲛᲘᲡᲐᲠᲔᲑᲘ**, სახელმ. სათათბიროს წევრნი ხარლამოვი, აჯემოვი და პაპაჯანიანი უკვე ჩამოვიდნენ თბილისს. მათ შეუერთდა კიტა აბაშიძე, ელიან აკაკი ჩხენკელს.

◆ **ᲐᲕᲢᲝᲜᲝᲛᲘᲡᲢ-ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲤᲔᲓᲔᲠᲐᲚᲘᲡᲢᲗᲐ** ჯგუ-ფი სწრაფად იზრდება.

◆ **ᲥᲐᲠᲗᲣᲚ ᲡᲐᲙᲣᲚᲢᲣᲠᲝ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲐ-ᲗᲐ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲝᲑᲐᲛ**, რომლის წევრად ყველა პარტიის წარმომადგენელნი არიან, მოითხოვა დემოკ-რატიულ-პოლიტიკური ავტონომია.

◆ **[illegible]** კაკი წერეთე-

ლი ის. რამიშვილი და ნხ. პეტროგრადს დაბრუნდენ, სადაც დიდი ზეიმით შეეგებნენ.

✦ **კავკასიის სოციალდემოკრატიულ** ორგანიზაციების ყრილობა მოკლე ხანში გაიმართება.

✦ **ზარე-კახეთის** სოფლებში თითქმის ყველგან შესდგა ადგილობრივი კომიტეტები. ავტონომიურად მოქმედებენ.

✦ **რვა საათის** სამუშაო დღე შემოიღეს.

✦ **არსდება** დემოკრატიულ-რესპუბლიკანური პარტია.

✦ **გლეხთა კავშირმა** მოქმედება განაახლა. ფიქრობენ საკუთარი გაზეთის გამოცემას.

✦ **ბევრი პროვაკატორი** აღმოაჩინეს პარტიულ მუშაკთა შორის.

✦ **რევოლიუციის მსხვერპლთა** დაკრძალვის დღე რუსეთში დაინიშნა მარტის 23, ჩვენში—25-ის.

✦ **სოციალდემოკრატიულ** მუშათა პარტიის ადგილობრივ წევრთა კრება გაიმართება დღეს.

✦ **ა. კერენსკიმ ნ. ჟორდანიას** დეპეშით სთხოვა, მოარიგეთ პარტიული და ნაციონალური უთანხმოება, რადგა ძლიერ საჭიროა საერთო დემოკრატიული წყობილების დასამყარებლადო.

— **ახალი წიგნაკი** „ნაწერები ნატ. გიგაურ აბაევ-გაბაონელისა" (თბ. 1917 წ., 24 გვ., ფასი 20 კ.), მივიღეთ. წიგნაკში მოთავსებულია წერილები ლექსები და სხ.

— **„თეატრი და ცხოვრების"** ფონდის სასარგებლოდ მივიღეთ: 1) გ. მაღრაძისაგან 3 მან. (თებერვლისა); 2) ნატ. გიგაურ-გაბაევ-გაბაონელისაგან—2 მ.

შემომწირველთ რედაქცია მადლობას უძღვნის.

— იოსებ დავითაშვილის ხსოვნის აღსანიშნავი დილა-საღამო, რომელიც გასულ კვირას უნდა გამართულიყო, საამკვირიოდ გადაიდო. თელავის მოწინავე პირნი ფიქრობენ, რაც შეიძლება ღირსეულად აღნიშნონ ეს დღე.

— კახეთში ამ ათი წლის წინად უკულმართი-წესწყობილების მოწყალებით გ ყაჩაღებულმა ბიჭებმა მარტის 13 თავის ნებით აიხსნეს იარაღი, თელავის კომიტეტს ჩააბარეს (მხოლოდ თითო ხელი დაიტოვეს) და განუცხადეს: დღეიდან ხალხია მთავრობის განკარგულებაში ვართო. როგორც ისმის, მათავე აღუთქვამთ ყველა მაწანწალა—ყ ჩაღთა ალაგმვა. ხალხი გახარებულია მათი საქციელით.

— ხელოსანთა კრება ქუთაისში მარტის 19 მოწვეულ იქმნა გ. ტაბიძის თაოსნობით. კრებამ გადასწყვიტა ხელოსანთა საზ-ის დაარსება გამგეობა აირჩია და ახალ მთავრობას მისალმების დეპეშა გაუგზავნა.

შემოწირულება

✦ **პოლიტიკურთა** სასარგებლოდ აკაკი ბაქრაძისაგან მივიღეთ 10 მან.

რედაქტორ-გამომცემელი **იოსებ იმედაშვილი**

ახალი კლუბი 1 კვირის პროგ. მარტის 26-31

კვირა—რუსული წარმოდგენა. ბილეთ 50-30 კ.

ორშაბათი—ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-50

სამშაბათი—საოჯახო საღამო

ოთხშაბ.—სინემატოგრაფი. სიმებ. ორკ.

ხუთშაბ.—ქართ. წარმ. ბილეთები 50-30 კაპ.

პარასკ.—ოპერეტა. ბილეთები: 1 მ.-30 კ-დე

შაბ.—საოჯახო საღამო

კვირა—რუსული წარმ. ბილეთ. 4-30 კ.

დასაწყისი: კონცერტებისა საღამ. 9 სათ. წარმოდგენისა და სინემატოგრ. საღ. $8^1/_2$ საათზე. ფასი მანდილოსნ. 50 კ. მამაკაც. 1 მ

ხარფუხის სახოგადო **კლუბი**

ორშაბათი—სინემატოგ. სიმებ. ორკ.

სამშაბათი—სინემატოგრაფი: სიმებ. ორკეს.

ოთხშაბათი—ქართული წარმოდგენა,

ხუთშაბათი—ოპერეტა რუსულ ენაზე.

პარასკევი—საოჯახო საღამო

შაბათი—რუსული წარმოდგენა

კვირა—სიმებიანი ორკესტრი

შესასვლელი ფასი: ქალები და სტუდენტები - 25 კ. მამაკაცნი 50 კ.

დასაწყისი: წარმოგენა—კონცერტების—სინემატოგრაფ—საღ. 8 ნახ. ს.

„თეატრი და ცხოვრება"

ორი პრემიით წლიურად ღირს 8 მ., ნახევარი წლით 4 მ. 50 კ. ხელის მოწერა მიიღება თბილისში „სორაპანის" სტამბის კანტორაში მადათოვის კუნძ № 1, ფოსტით: Тифлис, ред. „Театри да Цховреба" — Іос. Имедашвили.

იბეჭდება და მოკლე ხანში გამოვა

უცხო სიტყვათა ლექსიკონი შედგენ. **იოსებ იმედაშვილის** მიერ, მეორედ შევსებულ-შესწორებული. მოვარაყებული ყდით, ხელის მოწერით ღირს 2 მ. 50 კ. გაწერვა კიდევ შეიძლება: Тифлисъ. ред. „Театри да Цховреба"—Іос Имедашвили.

სტამბა „სორაპანი"